

„UŁANI, MALOWANE DZIECI” ECHA ŻOŁNIERSKIEJ CHWAŁY

W odniesieniu do wystawy symbolem narodowej tradycji i męstwa są Ułani. Ich wizerunki, pełne dynamizmu i elegancji, odzwierciedlają zarówno radość, jak i tragedię towarzyszącą walkom o wolność oraz niepodległość. Z charakterystycznymi czapkami i bogato zdobionymi mundurami nie tylko walczą na polu bitwy, ale także uosabiają narodowe wartości, takie jak honor, odwaga i gotowość do poświęceń dla dobra Ojczyzny.

Temat „Ułani, malowane dzieci” w świetle twórczości Juliusza Kossaka i jego rodziny doskonale ilustruje fascynację tymi wojskowymi jednostkami. W centrum tej inspiracji znajduje się obraz „Ułani 2 Pułku” autorstwa Juliusza Kossaka, który uchwycił zarówno postać ułana, jak i jego konia w pełnej krasie. Kossak, znany ze swojego talentu do malowania koni, oddaje ich dynamikę oraz więź z jeźdźcem. „Ułan przy koniu” autorstwa Zygmunta Rozwadowskiego kontynuuje tę tradycję, ukazując intymny moment między żołnierzem a jego towarzyszem.

Jerzy Kossak w „Ułanie karmiącym konia” przedstawia z kolei bardziej refleksyjny aspekt tej relacji, ukazując troskę ułana o swojego towarzysza. Obraz „Ułan i dziewczyna” autorstwa Józefa Ryszkiewicza wprowadza element romantyzmu, łącząc wizerunek ułana z motywem miłości. Artyści ci poprzez swoje obrazy tworzą pomnik dla ułanów, ukazując ich wyjątkowe miejsce w polskiej kulturze i historii.

PATRONAT HONOROWY
PREZYDENT MIASTA ZAMOŚĆ

ORGANIZATOR:

PATRONAT MEDIALNY:

Projekt objęty wsparciem w ramach **Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności w ramach zadania** Odporność i konkurencyjność gospodarki, inwestycja A 2.5.1; Program wspierania działalności i podmiotów sektora kultury i przemysłów kreatywnych na rzecz stymulowania ich rozwoju.

Rzeczpospolita
Polska

Sfinansowane przez
Unię Europejską
NextGenerationEU

OD PATRIOTYZMU DO BOHATERSTWA

PAŹDZIERNIK 2024
MARZEC 2025

Dziedzictwo sztuki wojennej

W 200. ROCZNICĘ URODZIN JULIUSZA KOSSAKA

JULIUSZ KOSSAK

MISTRZ BATALISTYKI, DZIEJÓW I WOJEN

Wystawa ma na celu ukazanie ewolucji pojęć patriotyzmu oraz bohaterstwa w polskiej sztuce batalistycznej, przedstawiając m.in.: twórczość Juliusza Kossaka w zestawieniu z dziełami innych wybitnych artystów, takich jak Józef Brandt, Artur Grottger i Stanisław Chlebowski. Kossak i Brandt, bliscy współpracownicy, wzajemnie się inspirowali, co wpływało na rozwój ich artystycznych wizji. Obaj skupiali się na ukazywaniu heroizmu polskiego żołnierza, dramatyzmu bitew i codziennych zmagających wojennych, przy czym konie odgrywały w ich kompozycjach szczególną rolę jako symbole siły i majestatu. Kossak, w swoich dziełach przedstawiał dynamiczne sceny bitew, ukazując mistrzowsko napięcie i ruch. Brandt, natomiast, koncentrował się nie tylko na batalistyce, ale również na ukazywaniu wspólnoty i tradycji.

Twórczość Artura Grottgera, podobnie jak Kossaka, wyrażała głębokie poczucie patriotyzmu. Jego styl łączył lekkość i dynamikę akwareli z dramatyzmem wojennych wydarzeń. Grottger i Kossak tworzyli w trudnym okresie zaborów, co silnie wpływało na przekaz ich prac, odzwierciedlając narodowe aspiracje i nastroje.

Stanisław Chlebowski, kolejny z prezentowanych artystów, koncentrował się na historycznych wydarzeniach, takich jak bitwa pod Wiedniem, ukazując króla Jana III Sobieskiego w chwili triumfu. Jego prace, podobnie jak dzieła Kossaka, pełne są dynamiki i emocji, łączą realizm z romantycznym zacięciem, co zmusza widza do refleksji nad rolą historii w kształtowaniu tożsamości narodowej.

Juliusz Kossak, Potyczka, 1850, zbiory Muzeum Narodowego w Krakowie

O WYSTAWIE

Ekspozycja ***Od patriotyzmu do bohaterstwa. Dziedzictwo sztuki wojennej*** oddaje hołd artystom, którzy poprzez swoją twórczość krzewili pamięć o polskim orężu i budowali świadomość historyczną. W szczególny sposób eksponuje twórczość Juliusza, Wojciecha i Jerzego Kossaków, nawiązując do 200. rocznicy urodzin Nestora artystycznej rodziny. Kossakowie wnieśli znaczący wkład w polskie malarstwo batalistyczne, tworząc dzieła obejmujące szeroki zakres historycznych wydarzeń – od XVIII-wiecznych scen staropolskich, przez epopeje napoleońskie, aż po obrazy związane z Legionami Piłsudskiego i wojną bolszewicką

Wystawa zestawia ich prace z dziełami takich artystów jak Józef Brandt, Artur Grottger, Stanisław Chlebowski i Henryk Pillati, wspólnie tworzącymi obraz polskiej kultury wojskowej. W czasach zaborów ich twórczość miała ogromne znaczenie, upamiętniając kluczowe wydarzenia i emocje związane z walką o niepodległość.

Ekspozycja podzielona jest na trzy części: pierwsza - ***Juliusz Kossak – mistrz batalistyki***, ukazuje jego dzieła w kontekście innych artystów epoki; druga - ***Ułani, malowane dzieci***, zgłębia znaczenie Ułanów jako symbolu patriotyzmu; trzecia, - ***Wojciech i Jerzy Kossak – patriotyzm z pokolenia na pokolenie***, prezentuje kontynuację tradycji rodzinnej. Wystawie towarzyszy prezentacja broni, która uzupełnia kontekst wydarzeń i postaci.

WOJCIECH I JERZY KOSSAK

PATRIOTYZM Z POKOLENIA NA POKOLENIE

Juliusz, Wojciech i Jerzy Kossakowie, czołowi przedstawiciele polskiego malarstwa batalistycznego, utrwalali na płótnach najważniejsze momenty z historii Polski, inspirować młodsze pokolenia artystów. Juliusz Kossak często przedstawiał Tadeusza Kościuszkę jako symbol walki o niepodległość. Jego dynamiczne sceny ukazywały Kościuszkę na czele kosynierów, podkreślając odwagę i determinację Polaków. Wojciech Kossak rozwijał ten motyw, tworząc m.in. szkic „Kościuszkę na koniu” do Panoramy Racławickiej, monumentalnego obrazu upamiętniającego bitwę pod Racławicami z 1794 roku.

Wątki napoleońskie odgrywały równie ważną rolę w twórczości Kossaków. Juliusz, Wojciech i Jerzy malowali sceny z udziałem Polaków walczących u boku Napoleona. Jerzy szczególnie fascynował się postacią cesarza, czego wyrazem są obrazy „Bitwa pod piramidami” oraz „Odwrót Napoleona”, ukazujące zarówno triumf, jak i tragizm epopei napoleońskiej.

Artyści, tacy jak Stanisław Wolski czy Jan Rosen, również nawiązywali do wojen napoleońskich, przedstawiając bitwy z precyzją detali oraz dynamiką. Z kolei w malarstwie Wojciecha Kossaka, tematyka I wojny światowej, ukazująca tragiczne losy Polaków walczących po przeciwnych stronach, była pełna dramatyzmu. Dzieła takie jak „Ułarczka” Wacława Wasilewskiego oraz „Bitwa pod Komarowem” Jerzego Jełowickiego przypominają o ważnych zwycięstwach kawalerii polskiej, kontynuując tradycję batalistyczną zapoczątkowaną przez Kossaków.